

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 9 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Deželni zbor kranjski.

Prošli teden so poročali z Dunaja, da se sedanji kranjski deželni zbor ne snide več, temveč, da bo razpuščen in se bodo razpisale nove volitve koncem meseca februarja.

Znano je, ob kakšni priliki se je pretrgalo delovanje našega deželnega zbora, saj je bil obstrukcijski koncert naših liberalcev v deželnem zboru tako glasen, da se ga je slišalo povsod, kjer bivajo Slovenci, in od tedaj deželni zbor ni bil več sklican na zasedanje, ker je bila vlada prepričana, da bi bilo v takih okoliščinah vsako redno delovanje izključeno. Ako je torej resnična vest z Dunaja, da bo deželni zbor razpuščen, ne da bi se še enkrat sklical k zasedanju, predno mu poteče ustavna doba, so vodili pri tem činu vlado isti vzroki, ki so bili tudi povod za prekinjenje deželnozbornskega zasedanja: vlada ne pričakuje od sedanjega deželnega zbora rednega in uspešnega delovanja. In vlada je zadela s tem popolno pravo, kajti naš deželni zbor, prepojen s strankarsko strastjo, brez smisla za potrebe in zahteve ljudstva, je že zdavnaj zaslužil, da naredi prostora drugemu, ki bo predvsem gledal na to, da se prej ko mogoče rešijo nujne politične, kulturne in gospodarske zahteve, ki so vsled strankarskega boja v deželnem zboru v veliko škodo našega naroda ostale nerešene, in da se sploh začne redno delo v korist ljudstvu.

Silno delo je zaostalo in ogromna je naloga, ki čaka bodočega deželnega zbora.

Gotovo je eno prvih vprašanj, katero bo moral rešiti novi deželni zbor — preosnova deželnozbornskega volilnega reda. Zadnji čas je že, da pride pri volitvah v deželni zbor do veljave volja ljudstva, a to drugače ni mogoče, kakor s splošno volilno pravico. Vemo sicer, da vlada ni prijazna splošni volilni pravici v deželnih zborih, vemo tudi to, da ji je posebno pri nas na Kranjskem vse le na tem ležeče, da ne bi kranjsko nemštvo, ki ima v veleposestvu edino svojo zaslombo, izgubilo nezasluzenega vpliva v deželnem zboru, vemo tudi, da je naša klerikalna stranka po vladnem vplivu ako ne nasprotna, pač pa ne zavzeta za splošno volilno pravico, vemo, da jo liberalci zahtevajo ne iz pre-

pričanja, temveč nagajivosti, ali vse to nas ne moti, da ne bi z vsjo odločnostjo zahtevali preosnovo deželnozbornskega volilnega reda na podlagi splošne volilne pravice. Ako imajo slovenski deželnozbornski poslanci le količkaj pojma o potrebah in zahtevah slovenskega naroda, morajo nastopiti složno vsi, pa naj pripadajo katerikoli stranki, za ta najvažnejši predpogoj narodnega napredka. Proč s privilegiji, to mora biti geslo vsakemu pravemu ljudskemu zastopniku, in tak privilegij je privilegij veleposestva po dosedanem volilnem redu, ki ne zagotavlja samo peščici v deželno desko vpisanih plemenitašev in graščakov stoinstokrat večje pravice, kakor ostalim davkoplačevalcem, temveč ob enem tudi vzdržuje v naši slovenski deželi nemški vpliv na vse javne zadeve v večji meri, kakor ga imamo Slovenci sami. S splošno volilno pravico ne odpade samo privilegij veleposestva, temveč tudi privilegij nemštva, in da se doseže to, mora biti prva in najsvetejša dolžnost vsakega slovenskega poslanca.

Res je, da se bo vlada protivila zahtevi uvedbe splošne volilne pravice in gotovo je, da Nemci ne bodo dali radovoljno iz rok svojega privilegija in bodo skušali z najizdatnejšim sredstvom onemogočiti sklep deželnega zbora o preureditvi deželnozbornskega volilnega reda v tem zmislu — z odstranitvijo iz zbornice, ali nič ne de to, soglasje slovenskega zastopstva bi vsaj odprlo oči vladi o resnični volji prebivalstva naše dežele, in moralni uspeh bi bil velikanski, dočim mora dosedanja nesloga obeh slovenskih strank v deželnem zboru v tako važnem vprašanju pobujati pri vladi edinole mnenje, da Slovenci sami ne vedo, kaj hočejo, da sploh z njihovimi zahtevami ni resno računati, saj danes zahtevajo to, jutri pa zopet vse kaj drugega, morda ravno nasprotno. Odločen složen nastop slovenskih poslancev bi pa poučil vlado, da se slovensko ljudstvo ne da več s svojimi zahtevami postavljati v kot, temveč da smoteno stopa za svojim ciljem, katerega bo doseglo prej ali slej, ker ga hoče doseči!

Stretni vpliv nemškega veleposestva, mora biti prva naloga bodočega deželnega zbora, in za tem mora iti delovanje slovenskih poslancev in sploh vsega našega naroda. Mogoča bi bila sicer še tudi na drug način rešitev tega vprašanja, s pridobitvijo slovenske ve-

čine v veleposestvu, ali na to vsaj sedaj še ni računati, kajti dasiravno bi bila večkrat prilika, vendar slovenski kapitalisti rajši kupujejo posestva po drugih deželah, kakor pa na Kranjskem, ker jim to več nese. Mnogo se je sicer že pisalo o mogočnosti pridobitve slovenske večine v veleposestvu, prišli so že na dan z gotovimi številkami, ali končno se je pa vendarle pokazalo, da je bil račun napačen. Ne pravimo, da bi bila izvedba tega načrta nemogoča, ali vsaj v najbližji bodočnosti ne moremo še računati z njo. Zato se je pojavil drug načrt, ki naj bi vsaj posredno privedel stvar do cilja.

Ta načrt vsebuje delno razširjenje volilne pravice, ki bi zagotovilo Slovincem v deželnem zboru večino, katera je potrebna za sklep o izpremembi volilnega reda. Na tak način skušajo priti klerikalci do omenjenega cilja. Pri tem seveda zopet nastaja vprašanje, ali ne bodo nemški veleposestniki onemogočili tudi takega sklepa, ki bi jim za prihodnost odvzel mogočnost, s svojim številom odločujoče vplivati na deželnozbornske sklepe. Nemci si gotovo zasigurajo tudi še nadalje svoj vpliv, sicer onemogočijo tudi tako izpremembo. Obenem bi Nemci tudi zahtevali garancijo v postavi sami, da se novogotovljeni volilni red sme izpremeniti le pod gotovimi, njim ugodnimi pogoji, da se ne sme izpremeniti toliko in toliko časa, zagotovili bi si svojo nadvlado za dolgo dobo, v kateri bi zopet našli sredstev za nadaljnjo svoje osiguranje.

Največji nasprotniki samo delnega razširjenja volilne pravice so naši liberalci, ki so v zadnjem deželnozbornskem zasedanju onemogočili njega izvedbo s hrupno obstrukcijo, to pa zato, ker bi jim tako razširjenje volilne pravice prineslo edino le — izgubo nekaj mandatov.

Upamo, da bodoči deželni zbor ne bo zopet torišče takim prizorom, kakor so se vršili v zadnjem zasedanju, in da bodo volilci že sami poskrbeli za to, da pridejo v novo zbornico možje, katerim bo do resnega dela, ne pa za strankarske koristi. Ti možje bodo, upoštevajoč edino le željo svojih volilcev, resno preudarili, kako je mogoče po najkrajšem in najsigurnejšem potu priti do uresničenja ljudske zahteve po splošni in enaki volilni pravici, in če bi bilo to tudi začasno samo delno razširjenje, ako bi Nemci preprečili sklep o uvedbi splošne volilne pravice, bi bil to korak k boljšemu, samo da se pri tem še bolj

LISTEK.

V Gospodu zaspal.

Obraz.

Spisal Jazon.

Tujec je bil vstopil v hišo, mlad, gosposko napravljen, z zavratnikom in manšetami, z ostrizeno brado in z naočniki na nosu. Kaj takega se je dogajalo redkokdaj. Zato je mati Bahova obstrmela.

Stala je v sajasti kuhinji, ogenj je prasketal pred njo in ji je sijal izmed sajastih piskrov po licu. Globoko so se rezale njene poteze in skrb jih je polnila z bolečino, zakaj sin je umiral v izbi.

„Bog daj srečo, mati!“ je zaklical tujec. In njemu samemu je postalo čudno, ko je zaslišal iz svojih ust besedo sreča: čudno je donela v tej hiši. „Kje pa imate študenta? Njegov prijatelj sem; prišel sem ga posetit.“

„O Jezus pomagaj!“ In že so se osule kmetici solze čez obraz, v dveh težkih, gostih potokih, da kar ni mogla govoriti.

„Kaj mu ni še bolje?“ se je prestrašil fant. Na Dunaju smo rekli, da ne bo hudega... Kdo bi si mislil? Težko mu je bilo; rad bi bil našel mehko, tolažilno besedo, pa je vedel, da mu že izza davna manjka ceste v dušo teh ljudi. „Ali se mu zares ni preobrnilo?“

„Ni se mu...!“ je ihtela mati. „Vsako uro bo po njem. Kri se mu udara, da je strah... On pa še ni previden s svetimi zakramenti: noče! Za božjo voljo, gospod, če ste njegov prijatelj, prosite ga vi!“

Prišlec se je zganil, tesno mu je postalo; mati pa je z žuljavo roko odprla zakajena vrata na levi, tiho in oprezno, in ga je spustila v izbo, polno težkega zraka.

Solnce je sijalo svoj posmeh skozi trtno listje, ki se je šopirilo pred okni na vrtu. Temna gruča pred posteljo se je zganila in je vstala: bila je sestra, mladih, preplanih lic, ki je molila pri bratu.

Bolnik je ležal smrtnobled; visoke blazine so bile pod njegovo glavo. Liea so se mu globila na čeljustih, skoro blede so bile ustnice, s sledovi neobrisane krvi v koticčkih, in roke so se počasi, nekako premišljeno, igrale z odejo.

Videl je prijatelja, ki je s strahom prestopil prag. Ustnice so se mu premaknile.

„Jože!“ je prišlo komaj slišno preko njih. „Pozdravljen! Hvala ti; da si se spomnil name...“

Dolgo že sta bila prijatelja: že davno, davno, že na gimnazijskih klopeh. In ko je prinesel Jože od zrelostnega izpita svojo odliko, pa ga je oče proklel, ker ni hotel v lemenat, sta skupaj stradala na Dunaju. Jože je pristradal jetiko; takrat se je oče spomnil sina in mu je odpustil; zdaj hodi suhi, sloki, obriti možiček kdovekod po polju in joka med visokim žitom, kjer ga nihče ne vidi. Jože se je vrnil domov; ko je sedel za mizo, ni rekel be-

sede: naslonil je glavo na obe dlani, molčal je in bela javorovina med njegovima komolcema je bila mahoma krvava. Tako hodijo umirat naši študentje...

Prijatelj Jože je iskal besede; videlo se mu je na obrazu.

„Ne tolaži!“ ga je prehitel umirajoči suho in slabotno. Kako je nekaj ukal ta njegov glas! „Konec je tukaj, ti si padar, sam veš. Saj sem tudi jaz že sedel pri drugih, kakor ti zdaj pri meni... Naj bo! Ko bi mogel, bi sedel pokoncu in sam bi udaril s pestjo po mizi: finis, dovolj bodi, nič več!... A tako... Le glej me...“

Droben curek mu je pordečil brado.

Jože je vzel okrvavljeno rutico, ki je ležala na zglavju, da ga obriše.

„Ne govori!“ je zaprosil tiho in rahlo, z bolestjo, kakor bi prosil otroka. „Boli te to!“

„Naj!“ je šepnil bolnik srdito. „Bolje prej kot slej. Nič ne bi rekel, da sem krepak in zdrav, pa se pokaže pred menoj nabita cev, in od nikoder ni rešitve... Boril bi se, in bi umrl... A tako poginjam... In še domači. Ah, satan!“

„Mati je plakala, da nisi previden z zakramenti... Ali te silijo?“

„Ne silijo me... Umirajočemu se ne reče žal besede... Ampak to jokanje, ki trga človeku srce... Preden si prišel ti, je sestra tulila, kakor volkulja!... In ti veš, da nisem bil takšnega mišljenja, in da ne bom.

ne okrepi naše že takointako privilegirano in vsestransko pospeševano nemštvo.

Pri celi stvari gre torej za to, da se slovenska Kranjska osvobodi že enkrat tlačiteljev in ovalcevslovenskega narodnega napredka, saj sramotno je dovolj, da malenkostni 4% vklepajo v verige 96% ostalega prebivalstva, in tem večja sramota za nas je, da v takem življenjskem vprašanju našega naroda ne odločujejo narodeve koristi, temveč strankarska strast in pohlep po mandatih. Slovenski volilci bodo kmalu imeli priliko jasno izraziti svoje mnenje o došednji „politiki“, ki se je uganjala ob pisku otročjih piščalk in ropotu bobnov v naši deželni zbornici, in prepričani smo, da si bodo volilci izbrali zastopnike, ki bodo poskrbeli, da bo čim najprej izginil iz deželnega zbora nemški madež, ki bodo z vso požrtvovalnostjo delali na to, da bo v slovenski Kranjski slovensko ljudstvo edini gospodar. Dovolj časa so naši liberalci in klerikalci, sedaj eni, sedaj drugi, beračili in prosjačili okrog Nemcev in iskali njihove podpore v svoje strankarske namene, bodoči deželni zbor naj pa pokaže svojo slovensko narodno zavest in svoj slovenski ponos ter naj končno stori konec došednjim razmeram, katerih mora biti v dno duše sram vsakega Slovenca, ki še količkaj narodno čuti v sebi.

Razmere na Hrvatskem.

(Dopis iz Zagreba.)

—mbd— Dan 12. decembra je bil za Hrvatsko zgodovinski dan. Hrvatske stranke brez razlike so pokazale Wekerle in celi javnosti, da se ne dajo več kakor nekdanji tlačiti po tujih komisarijih, da se na Hrvatskem ne more več kakor prej vladati neustavno, proti volji naroda, temveč samo ustavno in kakor narod hoče. Zastoj je madžarski hlapec Rakodezay pravil madžarski javnosti, da koalicija nima v deželi pristašev, zastoj se trudil, da zavara Madžare s tem, da bo ustvaril močno unionistično stranko. Vse to so bile le lepe fraze, kajti dejstvo je, da Rakodezay niti ni imel niti nima danes dveh pristašev v celi Hrvatski.

Dan pred otvoritvijo sabora so imele vse stranke konference in vse so izjavile, da smatrajo železniško pragmatiko, ki nam nariva madžarski jezik na naših železnicah, za največjo žalitev. Celo ostanki nekdanje madžaronske stranke so izjavili, da so proti pragmatiki in torej tudi proti onemu, ki zavzemajoč mesto prvega dostojanstvenika, ni znal boriti se proti tej postavi ali pa vsaj braniti naših pravic proti temu nasilju.

Kar se je v saboru dogodilo, ste že obširno poročali, zato naj izpregovorim nekoliko besedi le o stanju, v katerem je sedaj Hrvatska.

Predvsem je potrebno, da nekoliko ponovimo o strankarskih razmerah hrvatskih. Pravzaprav imamo danes tri parlamentarne stranke: hrvatsko-srbsko koalicijo, starčevićijance in ostanke „narodne“ stranke — madžarone. Hrvatsko-srbska koalicija zastopa hrvatski narod v skupnem državnem zboru v Budimpešti, a sestavljena je iz hrvatske stranke prava, hrvatske napredne stranke in srbske samostalne stranke.

Hrvatsko-srbska koalicija ima v našem saboru 40 zastopnikov, starčevićijanci jih imajo 20, madžaroni pa 24, med tem ko se 4 poslanci niso priključili nobeni stranki. Toliko na kratko o strankarskih močeh.

Hrvatski sabor je razpuščen, a nove volitve se morajo izvršiti najpozneje v treh mesecih. Ali jih bo izvedel Rakodezay ali kdo drug, o tem ne more danes še nihče nič vedeti. Vsekako pa se že sedaj v celi deželi kaže živahno zanimanje za volitve, ki so pred vrati.

Ne bom!... Jože, ali mi hočeš storiti poslednje veselje?

„Hočem. Kaj bi rad?“

Muka je drzela na bolnikovem obličju.

„Ostani pri meni do večera... Ko pride noč, me itak več ne bo!... Umiranje mi bo trpljenje; saj veš domači... In jaz ne maram: herac sem bil, koder sem hodil... Ponos je bil edino, kar sem imel... In njega ne prodam niti na smrtno uro, niti za materine blagoslove... Pa bodo govorili: prst božji! Ostani pri meni; pričal boš, da ni bilo res, da ni stal hudič ob znojju, da sem umrl kot mož!“

Tistikrat je prišla Bahovka v sobo. Bel prt in dve sveči je nesla v rokah; pa je pogrnila mizo. Prišli so domači, dve sestre, trije bratje, hlapci in dekle, sam Bah je prišel in je čudno mrdal z obrazom. Cingljanje je zajelo izza vogala.

Bolniku se je spačilo lice. Poslednji napor srda mu je zažarel v očeh. Hotel se je dvigniti, in zopet se je pokazala kri.

„Ne! Mati!“ je jeknil z obupnim grgranjem.

Takrat pa se je mati vrgla na kolena, da je zabobnelo po črnih deskah. In vsi so padli na kolena in so zvilili roke; dvignil se je cvileč, živalski jok.

Jože je začutil, da se mu obrača srce. Duhovnik je prestopil prag in ga je ošinil s sovražnim pogledom. Stopil je k vratom in je planil odtod, kjer ni bilo mesta zanj.

Poleg koalicije in starčevićijancev bodo stopili v volilni boj pod vodstvom zloglasnega Tomašiča madžaroni, ki so pri zadnjih volitvah izgubili svojo moč, ki so pa za svoje dolgotrajne ere napravili iz svojega naroda sužnje in berače. Bili so v stanu dvajset let podpirati tirana Khuena, odobrvali so vsako nasilstvo Madžarov in dovoljevali vsako kršenje naše samouprave. In ti ljudje, ki sedaj le iz strahu pred ljudsko jezo niso bili na Rakodezayevi strani, se hočejo za daljnih pet let dokopati do oblasti nad hrvatskim narodom. Ali zastoj so vsi njihovi poizkusi. Ze zdavnaj so doigrali svojo žalostno ulogo v očeh naroda, in kdor ima v sebi kaj poštenja, ne bo prodajal za golaž in čašo piva svojega glasu tej stranki. Priznavamo, da se bo vendar dal še dobiti kak nesrečnik, ki se bo dal kupiti, ali že sedaj je jasno, da bo izšla ta stranka iz volilnega boja popolnoma poražena. Hrvatsko-srbska koalicija bo po vsej priliki ohranila število svojih mandatov in ima upanje, da bo pridobila par novih volilnih okrajev. Starčevićijanci bodo vstopili v volilni boj s skrajnimi demagoškimi sredstvi, in kakoršne so razmere, je gotovo, da ne bodo samo obdržali svojih mandatov, temveč bodo dobili tudi nekaj novih. Poleg teh glavnih strank bo sodelovala v volilnem boju tudi srbska radikalna stranka, ki upa, da bo pridobila nekaj mandatov v Sremu, potem kmetska (seljačka) stranka, ki nima mnogo upanja, in končno socialnodemokratska, ki bo tudi komaj dobila kak mandat.

Ako ne bo pritiska na uradništvo, zmagala bo povsem opozicija, in Rakodezay, ako do tedaj ne odide, bo lahko mirno odšel v Budimpešto ter bo skupaj z Wekerlom pel jeremijade o tem, da danes ni več neumnih Hrvatov, da se danes ne da na Hrvatskem vladati z „banom“, ki ga je izvolil in predložil Wekerle, temveč samo z banom, ki ga hoče narod sam.

Politični pregled.

Državni zbor.

V ponedeljkovi seji se je nadaljevala in zaključila razprava o nagodbinem okvirnem zakonu, ureditvi medsebojnih trgovskih in prometnih razmer, pogodbi o dvojnem obdavčenju in državnem dolgu, ter končno o postavi o zavarovalnih družbah. Zbornica je sprejela te zakonske predloge neizpremenjene in tudi vse po odseku predlagane sklepe.

Seja je bila posebno v začetku zelo burna. Rusinom je svoj čas obljubila vlada, da se bo pri imatrikulaciji na Ivovskem vseučilišču tudi upošteval rusinski jezik. Ker se pa to ni zgodilo, so rusinski poslanci sklenili odločen nastop proti vladi, obstrukcijo. Vložili so nujni predlog in 100 interpelacij in so zahtevali, da se dobesedno prečitajo. Ker je pa predsednik odredil, da se interpelacije prečitajo po razpravi, je nastal v rumunskih klopih velikanski hrup. Poslanec Bačyuskij je razbil svoj pult in kos lesa, ki ga je imel v roki, vrgel po zbornici. Zadel je poslanca dr. Benkoviča v glavo. Dr. Benkovič se je malo opotekel ter šel potem iz zbornice. Ko se je pozneje vrnil z zavezano glavo, so ga sprejeli s ploskanjem in so mu častitali k „rešitvi iz smrtne nevarnosti“. Vsled silnega hrupa je moral predsednik pretrgati sejo za pol ure. Nastal je pravi metež ob rumunskih sedežih, marsikateremu poslancu se je obdrgnila koža in poslanca Zygulinskega je nekdo vgriznil v prst. Pozneje je poslanec Romančuk v imenu rumunskega kluba izrazil obžalovanje nad temi dogodki.

Predsednik Weisskirchner je začetkom seje odločno zavrnil besede ogrskega ministrskega predsednika Wekerla,

Mahnil jo je po polju; in sredi klasja in solčnih žarkov ga je bilo strah teh strašnih tragedij. Hitel je daleč naprej, po neznanih mu potih, tja do gozda, ki je sinel v svetlobi. Tam se je vrgel na mah in si je krčevito zakril oči z rokama; z rosno mreno se mu je bil prepregel pogled.

Solnce se je spuščalo proti zapadu.

Tujec Jože je začutil glad in se je napotil proti vasi. Pokrepčal bi se, prigriznil bi, in potem bi pogledal k bolniku.

Župnik je stal pred zakristijo in se je smehljaj. Mežikal je, ker se mu je bleščalo v solncu.

„O, hvaljen bodi, gospod dektor!“ je poklical tujca. „Saj ste vi, kaj ne? Umrl je, revež, je že umrl. Kri se mu je ulila, ko sem mu položil hostijo v usta.“

„Ali je mogoče?“ se je zavzel Jože. „In meni je rekel...“

„Da, da, že vem, kaj vam je rekel“, je odgovoril župnik z resno dobrohotnostjo. „Poznal sem že take, ki so rekli. Ranjki gozdar na primer, lani... Ampak, saj veste: domači! Mnogo jih je, ki reko tako in tako, naposled pa le zaspe v Gospodu. Bog mu daj nebesa spravil sem ga z njim, v Gospodu je zaspal.“

Z ostrim usmevom se je nasmehnil župnik in je težkih, lenih korakov izginil med vrati župnišča.

s katerimi se je vtikal v vodstvo avstrijskega državnega zbora.

Rusinski nujni prodlog v zadevi ustanovitve rusinskega vseučilišča pride še pred božičem na dnevni red.

V torkovi seji se je po kratki razpravi sprejela kvotna predloga, nakar se je prešlo k zakonski predlogi o zgradbi dalmatinske železniške zveze. Poročal je posl. Hribar, Poročilo smo že pred kratkim omenili. Dr. Šusteršič je predlagal več resolucij in tudi izpremembo § 1. zakonske predloge, in sicer v smislu, da naj se glasi, da naj se izpelje trasa od Novega mesta do deželne meje v smeri proti Karlovcu, in sicer ali preko Metlike ali pa preko Črnomlja in Metlike. Končno je zahteval, da se pri graditvi železnice uporabijo v prvi vrsti domače delavske moči. Izmed slovenskih poslancev je govoril še Jaklič. Poročevalec Hribar je na željo ministrskega predsednika precej zategnil svoj zaključni govor, da so se vsled nastalih nezadovoljnosti čeških in nemških poslancev vršila med tem pogajanja, ki so se za vlado povoljno končala, nakar se je predloga sprejela. Nato se je vršilo tretje branje nagodbenih predlog, ki so se prejele tudi v tretjem branju.

S tem je torej belokranjska železnica popolnoma gotova stvar.

Izprememba državnozbornskega poslovnika.

V včerajšnji, torkovi, seji so nemški nacionalci vložili nujen predlog o izpremembi poslovnika in da naj odsek, ki se mu izroči ta predlog, poroča zbornici tekem šestih tednov.

Daszynski zopet izvoljen.

Poljski socialni demokrat Daszynski, ki je bil eden najboljših govornikov v prejšnjem državnem zboru, je pri letošnjih volitvah propadel. Kandidiral pa je sedaj pri dopolnilnih volitvah za bohuminski volilni okraj v Šleziji in je bil izvoljen s 6715 glasovi proti krščanskemu socialcu Buriju.

Nemški minister-rojak Peschka.

Poročali smo že, da novi minister-rojak Peschka nič ni kaj po godu večini nemških poslancev in zadnji čas se je začelo že resno govoriti o njegovem odstopu. Nekateri listi celo trdijo, da je njegov odstop gotova stvar, in da se izvrši le z ozirom na cesarja, ki želi miru, šele po novem letu. Imenujejo se že tudi Peschkovi nasledniki, in sicer v prvi vrsti poslanca dr. Sylvester in dr. Pergelt.

Ureditev deželnih financ.

Meseca prosinca se snide na Dunaju po inicijativi vlade enketa, katera se bo bavila z vprašanjem, kako bi se uredile finance posameznih kronovin. Pri teh posvetovanjih bodo sodelovali zastopniki vseh deželnih odborov, katerim se bodo pridružili še razni odlični finančni strokovnjaki. Vlada namerava določiti v izboljšanje deželnih financ večjo svoto, kakor se govori do 25 milijonov. Da se pa pokrije ta izredni izdatek, se bo baje povišal davek na špirit.

Zvišanje častniških plač.

Vojni minister bo predložil meseca prosinca delegacijama predlog o zvišanju častniških plač, katere se uredijo popolnoma po načinu uradniških plač. Edino le pri stotniški šarži, od katere marsikateremu ni več mogoče naprej, temveč gre ž njo vred v pokoj, je nameravanih več stopenj. S 35. službenimi leti upokojeni stotnik bi imel enako penzijo, kakor major.

Ogrski državni zbor.

V ogrski zbornici se nadaljuje razprava o kvotni predlogi, v katero tudi pridno posegajo Hrvati. Sobotna seja je bila pa posebno zanimiva, ker je ministrski predsednik Wekerle odgovarjal na interpelacijo o „obrekovanjih, ki se dadzadnevom ponavljajo v avstrijski državni zbornici proti Ogrski.“ Wekerle je takoj odgovoril na interpelacijo ter rekel, da ne prisoja tem napadom prevelikega pomena, ker izhajajo iz krogov, kateri hočejo s pobuditvijo surovih instinktov velikih mas priti do politične veljave. Obžaluje, da vodstvo avstrijske državne zbornice ni grajalo „vmešavanja“ avstrijskih poslancev v ogrske zadeve, kar da zahtevajo najelementarnejši predpisi politične dostojnosti. Odločno zavrača „obrekovanja“ ter poudarja, da bo poskrbel za jamstvo, da se kaj takega ne bo več zgodilo. Ta odgovor se je sprejel z odobravanjem na znanje. — Wekerle je pač ošabno govoril, ali njegova ošabnost pač ne bo zavezala jezika avstrijskim poslancem, ki se, kakor vsak pošten človek, zgražajo nad azijskimi razmerami na Ogrskem.

V ponedeljkovi seji sta pojasnjevala poslanca Supilo in bivši minister Polonyi svoje stališče napram reški resoluciji. Ker se je z madžarske strani očitalo, da je reška resolucija veleizdajska, izpove Supilo, da je imela namen sporazumljene Hrvatov in Madžarov proti skupnemu sovražniku Avstriji. Z govornikom in drugimi hrvatskimi poslanci so po sklenjeni resoluciji poleg Polonyja konferirali tudi drugi madžarski politiki. Stvar je bila v dobrem teku, a oba naroda sta zopet odtujila mad-

žaron Eggersdorfer in velikoavstrijski agitator dr. Frank. Polonyi je poudarjal, da ni bil udeležen pri ugotovitvi resolucije, temveč da je bil le poslan od ogrske koalicije, da se dogovarja s Hrvati, do česar pa ni prišlo.

Zbornica nato nadaljuje razpravo o kvoti.

Družba sv. Cirila in Metoda

16. decembra 1907.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da je naročila 36.000 božičnih in novoletnih razglednic. Prodalo se jih je kakih 17.000; v zalogi jih je tedaj še znatno število. Podružnice, ganite se ter poskrbite, da se oglase naročniki! Vsakega narodnega trgovca je sveta dolžnost, da naroči in razpečava družbine razglednice. — Rodoljubi, storite svojo dolžnost in naročite razglednice, da bo družba imela dobiček. Tudi narodne gostilne bi lahko imele razglednice po mizah, posebno ker dobe iste popust, kakor trgovci. — Razglednice pošilja edinole pisarna „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“

*

Narodnjaki na Vranskem so na Miklavževem večeru navdušujoč se za „Družbo sv. Cirila in Metoda“ sklenili nabirati narodni davek mesečno po 1 K. Temu sklepu se je takoj odzvalo lepo število rodoljubkinj in rodoljubov. Evo vam častitih imen: Rudolf Vrabelj, učitelj; Belica Kolšek, učiteljica; Ivan Jakše, učitelj; Fran Oset, trgovec; Josip Kladnik, c. kr. poštar; Fran Kolšek, uradnik; Mihael Jezovšek, c. kr. notar; Josip Rotner, c. kr. sodni svetnik; Simon Meglič, nadučitelj; Fani Šentak; dr. R. Karba, c. kr. zdravnik; Fran Schauer, graščak; Karl Schwentner, trgovec; M. Kančnik, uradnika vdova; Josip Bizjak in Neimenovan. — Tudi nabiralnik na Vranskem izbornu deluje. — Z novoletnim darom po 5 K, ki sta jih vrgla v nabiralnik, sta dala dober zgled svojim gostom gospod Karel Košenina in gospica A. Kosova Živeli!

Dnevne vesti.

— **Taktika jugoslovanskega kluba in poslanec Hribar.** Ponedeljkov „Slovenski Narod“ je priobčil pod tem zaglavjem uvodnik, ki je res vreden — ponedeljka, katerega namen pa je, pojasniti taktiko jugoslovanskega kluba in menda tudi Hribarjevo onim „marsikakim naprednjakom, ki so pod vtiskom „Slovenčevega“ hujskanja že začeli dvomiti, da bi bilo postopanje „Jugoslovanske Zveze“ pravo. Pri nas je namreč že tako, da ljudje nimajo potrpljenja in da takoj hočejo pogledati vsaki stvari na dno. „Slovenski Narod“ pravi nadalje, da ne bo grešil, ako pove, kaj je nameravala „Jugoslovanske Zveze“ s svojo taktiko in ali se je njena namera posrečila ali ne. „Jugoslovanska Zveza“, pravi „Slov. Narod“, „je takoj pričetkom načelno sklenila do skrajnosti podpirati svoje brate v njihovem težavnem boju v Budimpešti, pa se za obstrukcijo vkljub ponovnim posvetovanjem in vkljub načelnemu sklepu ni mogla odločiti, dasiravno je edino do sledno izvedena obstrukcija v obeh parlamentih bila sposobna pomoči Hrvatom do njihovih pravic.“ Do 28. novembra, ko je Chiari nasvetoval rešitev nagodbe nujnim potom, še ni bila „Jugoslovanska Zveza“ na čistem s svojo taktiko, kajti „večina je odločila, da je časa za določbo načina taktike še dovolj. Po 28. novembru je bila obstrukcija z nujnimi predlogi zaman, in iz tega razloga tudi poslanec Hribar, ki je bil prvotno za obstrukcijo, ni hotel podpisati nobenega nujnega predloga več. „Slov. Narod“ pravi še, da je bila nameravana (!) taktika dobra, in da je torej pripisovati le neodločnosti večine, da če ni rodila onega sadu, ki bi ga bili poslanci v „J. Z.“ želeli. — In to pravi „Slovenski Narod“, da naj bo pojasnjenje taktike „Jugoslovanske Zveze“. Sramota za list, ki se smatra za list slovenske inteligence, da si upa s tako brezmiselno godljo na dan, in prav radi verjamemo, da bo po tem „razjasnjenju taktike“ „Jugoslovanske Zveze“ še marsikak naprednjak „dvomil“ in imel še manj potrpljenja. „Slovenski Narod“ je s svojim člankom storil jako slabo uslugo „Jugoslov. Zvezi“, kajti po njegovem članku se o kaki taktiki „Jugoslovanske Zveze“ sploh ne da niti pomisliti, kaj šele govoriti, saj pravi, da je sklenila voditi boj, pa si ni napravila bojnega načrta, a v odločilnem času je odločila, da je za določbo načina taktike še časa dovolj. In velikanskih taktičnih zmognosti, celega Napoleona je treba, da se pride do spoznanja, da so obstrukcijski nujni predlogi brez pomena, ko je že — prepozno zanje! Naravnost imenitni pa so ti „če, če, če“: če bi bila „Jugoslovanska Zveza“ dne 26. novembra o svoji taktiki na jasnem, če bi bila ta dan vložila večje število nujnih predlogov, če se nameravana, torej samo nameravana (!), taktika ni izvedla, če ni rodila sadu itd., da, le prizna naj konfuзни

pisec konfužnega „Narodovega“ članka: če bi bilo sploh kake taktike pri „Jugoslovanski Zvezi“, bi bila stvar drugače izpadla. „Jugoslov. Zveza“ je sicer nekaj „nameravala“, a dosegla ni ničesar. Sicer je to tudi menda jedro, katero pa je prepuštil „Slov. Narod“ marsikateremu nestrpnemu naprednjaku, da si ga sam izlušči iz tega članka, dasiravno zopet opravičuje člankar dr. Ivčevića, ki se je „odtegnil goli demonstraciji“. Graja torej „Jugoslov. Zvezo“, da ni z obstrukcijo preprečila sprejema nagodbe, obenem pa opravičuje tistega, ki je pravzaprav onemogočil obstrukcijo, to pa menda zato, da opraviči tudi „prvotno za obstrukcijo zavzetega“ Hribarja, ki pa je pozneje „v interesu svojih volilcev moral zavzeti drugo stališče, kakor ostali člani kluba.“ Pa nehajmo, kajti sicer bi se v tej zmešnjavi nad zmešnjavo znal komu vzbuditi dvom, da je bilo sploh mogoče nagromaditi v enem članku toliko nesmisla. Kdor misli, da je toliko trden v glavi, da se mu ne bo zmotilo, naj sam čita uvodnik „Slovenskega Naroda“, izišlega v ponedeljek 16. decembra 1907, a delo in trud mu Bog blagoslovi!

— **Ubogí slovenski kmet,** ki pričakuje česa od naše visoke c. kr. deželne vlade. Gospodje v palači ob Bleiweisovi cesti nimajo časa, da bi se brigali za ubogo slovensko kmečko paro, kaj jih briga če pobije kmetu toča, kaj če mu povodenj odnese še one pridelke, kar mu jih je po toči ostalo, kaj vse to, saj kmet je kmet, in če ga vzame vrag, nič ne de, vsaj ne bo sitnosti ž njim in onih vednih prošenj po podpori, o katerih je celo treba še dalje poročati in jih ni mogoče kar tebi nič meniti vreči v koš. Tako si menda mislijo gospodje pri visoki c. kr. deželni vladi, kadar se gre za podporo slovenskemu kmetu — za nemška društva kakor „Filharmonično“ je seveda pljuniti v roke — in potemtakem seveda ni čudno, da po ujmah oškodovani kranjski slovenski kmet še ni dobil razen sitnosti s komisijami nobene podpore, saj visoka c. kr. deželna vlada kranjska še ni poslala svojih poročil na Dunaj, dasiravno je ministrstvo že zdavnaj urgiralo ta poročila. Tako se dela s prošnjami slovenskega kmeta in tako se ravna z vsemi slovenskimi zadevami, ki pridejo v roke naši visoki c. kr. vladi. In razumljivo je vse to, saj ni nikogar, katerega bi se bilo treba bati naši vladi: liberalci so brez moči, navezani na piščalke, trobentice in bobne, klerikaleci pa so najjudanejši slugi c. kr. vlade, in gospod Teodor Schwarz je njihov mali bog; četudi tupatam malo poropotajo, pa so zopet pridni, ako bi se le količkaj vsled tega zmračilo lice deželnega predsednika. Slovenski kmetje, pri bodočih volitvah glejte, da bodo prišli v deželni zbor možje, ki se ne bodo ustrašili povedati vladi, kar ji gre, in bodo poskrbeli, da zgine prah in pajčevina z vaših prošenj in zahtev, ki počivajo zapuščene in pozabljene pri visoki c. kr. deželni vladi!

— **„Nepriustranost“ kranjske deželne vlade** se je zopet enkrat pokazala v najsijajnejši luči. „Glasbena Matica“ je namreč prosila z ozirom na svoje slabo denarno stanje zvišanja državne podpore ter vložila tozadevno prošnjo na ministrstvo potom deželne vlade. Deželna vlada je takoj, ko je bila prošnja vložena, namignila nemškemu „Filharmoničnemu društvu“, da naj tudi prosi zvišanja podpore, kar se je tudi zgodilo. Da je kaj takega lahko mogoče, je že dokazano s tem, da je referent v teh zadevah oni dr. Praxmarer, ki je obenem tudi član ravnateljskega odbora „Filharmoničnega društva“. Potemtakem se tudi ni čuditi, da je kranjska deželna vlada označila uspehe „Glasbene Matice“ samo kot dobre, one „Filharm. društva“ pa za izvrstne, ter pridejala, da je „Filharmonično društvo“ bolj potrebno podpore, kakor „Glasbena Matica“, katero podpira tudi mesto Ljubljana. Da se je to nesramno pristransko poročilo kranjske deželne vlade s slovenske strani pošteno pojasnilo, je umevno samo ob sebi. Povedalo se je ministrstvu, kake velikanske podpore dobiva „Filharmonično društvo“ od „Kranjske hranilnice“, in v ministrstvu so bili dovolj nepristranski, da so določili obema zavodoma enako podporo, ne pa tako, kakor je želela kranjska deželna vlada, oba dobita po 3000 K. Na tak način, z zlorabo uradne oblasti, kajti kako bi bilo sicer „Filharmonično društvo“ izvedelo o prošnji „Glasbene Matice“, in s skrajno pristranskim poročevanjem hoče c. kr. deželna vlada oškodovati Slovence! Res lepe razmere! In do takih c. kr. oblastnij naj ima potem naše ljudstvo še zaupanje! Z vso gotovostjo pričakujemo, da slovenski poslanci ne bodo pustili zaspati te zadeve, temveč, da jo primerno osvetle v državnem zboru. Vedeli smo za to stvar že pred tedni, vendar smo o vsem, stvari na ljubo, molčali. Že takrat pa smo namignili, da se nam čudno vidi, da deželnega predsednika Schwarza ni k nobenemu koncertu „Glasb. Matice“, dočim tiči v vsakem koncertu nemškega „Filharmoničnega društva“. Pristavili smo, da nam postaja marsikaj umevno. Glede podpor, ki jih po poročilu kranjske deželne vlade „Filh. društvo“ ne uživa, naj pripomnimo, da v resnici dobiva od „Kranj. hranilnice“ 20.000 K podpore na leto, „Matica“ pa le 400 K. Sploh se celo „Filharm. društvo“ le umetno, le vsled velikanskih podpor vzdržuje.

Vse njegove koncerte aranžira pravzaprav le „Kranjska hranilnica“.

— **Anton Foerster** praznuje v petek 20. t. m. svojo sedemdesetletnico. Kaj je Foerster Slovecem, nam pove Josip Čerin v predgovoru k zbirki zborov, ki jo je izdala Glasb. Matica l. 1897. „Rojen 20. decembra 1837 v Osenicah na Češkem se je Foerster posvetil glasbi še le ko je l. 1864 dovršil pravniške študije na praški univerzi. Glasbi se je posvetil po vplivu Bedriha Smetane, na čegar glasbenem zavodu je poučeval že kot visokošolec v igri na klavir. Prvo samostojno službo je nastopil meseca januarja 1865 v Senju na Hrvaškem kot organist in zborovodja ondotne stolnice. Julija meseca 1867 se je preselil v Ljubljano kot zborovodja Čitalnice in kapelnik Dramatičnega društva. L. 1868 je bil imenovan za glasbenega vodjo na stolnici, in od l. 1872 dalje je poučeval tudi v petju na gimnaziji in na realki. Leta 1876 je na njegov trud Cecilijino društvo otvorilo orglarsko šolo, kateri je čisto danes glasbeni vodja in prvi učitelj. Foersterjevo delovanje zasledujemo tako v cerkveni kakor v posvetni glasbi. Cerkevni glasbi je Foerster reformator, in šele spričo njegovega vztrajnega in dolgotrajnega vplivanja se je uvedel v cerkvah slovenskega ozemlja duh prave in resne cerkvene glasbe. Temu reformatorskemu delovanju je zahvaliti tudi ustanovitev Cecilijinega društva in pa orglarske šole. Združeno je s tem pedagoško delovanje Foersterjevo na orglarski šoli, na gimnazijah in realki ter v drugih učnih zavodih. Kot pedagog je podal Foerster slovenskemu narodu pevsko šolo, pesmaričico po številkah, nauk o harmoniji, generalbasu in modulaciji ter klavirno šolo. Ustvaril je s temi izdajami slovensko glasbeno terminologijo. Plodovit je Foerster kot skladatelj, tako cerkvenih kakor prosvetnih del. Kot cerkveni skladatelj je podal slovenske in latinske maše, brez števila gradualij in ofertorijev, slovenske in latinske pesmi, zборе itd. Mnogo teh cerkvenih skladb so sprejeli tudi v nemške zbirke, in Foerster slovi tudi med Nemci kot znamenit cerkveni skladatelj. Posvetni slovenski glasbi je podaril Foerster moške, mešane in ženske zборе, vokalne in s spremljevanjem orkestra, samospeve, dvospeve, četverspeve, klavirske skladbe in že l. 1872 opereto „Gorenjski slavček“, kateri so prisodili v to izbrani češki skladatelji in kritiki B. Smetana, K. Bendl in dr. L. Procházka prvo ceno deželnega odbora kranjskega. Prvič se je pel „Gorenjski slavček“ dne 27. aprila 1872 na slovenskem odru v Ljubljani, kjer se je vnovič uprizoril v razširjeni obliki kot lirsko-komična opera 30. oktobra 1896. Društvo „Glasbena Matica“ in „Slavec“ v Ljubljani ter „Slovensko pevsko društvo“ v Ptujju so imenovala Foersterja za častnega člana. — Po vsej pravici je torej ves slovenski narod dolžan, da proslavi jubilej moža, ki je znamenito deloval na kulturnem polju slovenskem. V četrtek 19. t. m. na predvečer ob 1/2 9 uri mu priredi Zveza slovenskih pevskih društev serenado. V petek dopoldne se mu poklonijo društva. Zveza slovenskih pevskih društev pa mu izroči ob tej priliki srebrn lavorov in lipov venec z liro. Na mnogaja ljeta še sebi in slovenskemu narodu v slavo!

— **Jeseniške županske volitve.** V torek dne 10. t. m. so bile zopet napovedane županske volitve, ali nemška stranka je zopet onemogočila izvolitev župana. Nemška stranka je uvidela, da pod svojim „nemškim“ imenom nikakor ne bo prišla naprej, zato si je nadela novo ime, namreč savska stranka, kar pa seveda čisto nič ne izpremeni na stvari, kajti ljudstvo vzlic temu ve, da se pod tem imenom krije nemštvo. Pri volitvah je bil navzoč okrajni glavar iz Radovljice, da bi posredoval med Slovenci in Nemci, ali dosegel ni ničesar. Nemci zahtevajo namreč kot prvega svetovalca Pongratza, katerega pa Slovenci ne marajo pod nobenim načinom. Slovenci kandidirajo za župana bivšega župana dr. Kogojca, katerega ne marajo Nemci in sicer, kakor je izjavil Pongratz, zato ne, ker je dr. Kogoj kot župan bolj držal z delavstvom kakor pa s tovarniško gospodo. Nemškim odbornikom, ki so zaprečili izvolitev župana s svojo odsotnostjo, se je naložila globa 40 K, kar jim pa najbrž ne bo delalo mnogo sitnosti, kajti popolnoma javno se govori, da bo te globe plačala in tudi v prihodnje plačevala tovarna. Seveda izgleda cela stvar nekako tako kakor podkupovanje, ali kaj to, saj pri Nemcih je vse dovoljeno in vlada, ki očitvno stoji na strani tovarne, najbrž ne bo niti s prstom zmigala vsled tega. Pred novim letom bo najbrž zopet napovedana volitev župana, in tedaj se bo nemškim odbornikom in njihovim slovenskim pristašem zopet naložila enaka globa, ako bodo zopet na tak način onemogočili izvolitev župana. Samo ob sebi je umevno, da vlada na Jesenicah vsled protiljudskega nastopanja Nemcev veliko ogorčenje, in obe slovenski stranki bi storili najboljše, ako bi z javnimi shodi in sicer kolikor mogoče pogostimi pojasnjevali ljudstvu, posebno pa delavstvu, kako „prijazna“ je nemška stranka ljudstvu, in prepričani smo, da bo kmalu tudi med dosedanjimi slovenskimi pristaši nemške tovarniške stranke zavrelo proti tovarniškemu terorizmu. — Za komisarja v prenešenem delokrogu je bil imenovan dosedanji občinski tajnik g. Humer. Vlada pač poskrbi,

da ne bi sama trpela škode, dočim se za druge občinske zadeve ne briga. Sicer je to stvar deželnega odbora, ali če je vladi v resnici na tem, da ne bi v škodo prebivalstvu zaostalo vse delo v občini, naj bi tudi preskrbela, da se začne redno delo tudi v samoupravnem delokrogu občine.

— **Občinske volitve v Kranjski gori** so se končale s porazom klerikalcev, ki so vladali v občini zadnjih šest let, a so si sedaj rešili samo drugi razred. V prvem razredu so zmagali naprednjaki, v tretjem pa soc. demokrati.

— **Roparski umor ali nesreča?** V ponedelje zjutraj so našli na tiru kamniške železnice tamkaj, kjer se odloči kamniška proga od gorenjske, mrtveca, povoženega, skoraj raztrganega čez polovico, in poleg tega tudi na glavi precej poškodovanega. Na lice mesta došlo orožništvo je po davčni polji in dopisnici, ki jo je imel v žepu, dognalo, da je mrtvec posestnik in krojač **Alojzij Prašnikar** iz Šmartna pri Tuhinju. Denarja niso našli pri njem nič. To in pa poškodbe na glavi vzbujajo sum, da je bil Prašnikar ubit, oropan in potem zanešen na železniško progo, da ga je še povozil vlak. Prašnikar je bil star 45 let, oženjen in zapušča več otrok.

— „**Šišenski Sokol**“ je priredil preteklo nedeljo javno telovadbo naraščaja spojeno s tekmo. Pri prostih vajah je nastopilo 24 dečkov, ki so izvajali prve tri proste vaje iz zagrebškega zleta prav dovršeno brez godbe in štetja. Temu je sledila tekma, ki ste se je udeležili dve vrsti (16 dečkov) in so jim primerno sestavljene vaje na drugo, bradlji in konju splošno prav dobro izvedli. Po tekmi je še nastopila vrsta naraščaja na bradlji v dvojicah ter končno so še vsi skupaj prav dobro izvedli tri lepo sestavljene skupine. Pri tem nastopu je šišenski Sokol že zopet pokazal, kako dobro ume njega nalogo in za truda-polno — res narodno delo — mu bodi v zadoščenje uspeh te javne telovadbe, ki je privabila — razen narodno se nazivajočih — polno telovadnico gledalcev, ki so dajali duška navdušenosti in začudenju na tako lepo uspeli telovadbi nadebudnih, 6—10 letnih dečkov s ploskanjem ter živio in nazdar klic.

— **Občni zbor telov. društva „Ribniški Sokol“** se vrši v nedeljo, 5. januarja 1908 v sokolski telovadnici. Začetek ob 3 popoldne. Spored: Poročilo staroste, tajnika, blagajnika, načelnika in rač. pregledalcev. Volitev staroste, podstaroste, načelnika, šestih odbornikov in enega namestnika ter šestih odposlancev na občni zbor S. S. Z. Sprememba pravil, v kolikor je to potreba radi priklopitve ženskega telovadnega odseka. Slučajnosti. Izven Ribnice stanujoči bratje ne bodo o tem osebno obveščeni, na kar se naj blagohotno ozirajo! — Na zdar! Odbor.

— **Sijajna slovenska zmaga.** Občinske volitve za občino Vuzenica ob štajersko-koroški meji je svoječasno vlada razveljavila na pritožbo nemčurjev, prošli teden so se pa vršile nove volitve, pri katerih so Slovenci zmagali v vseh treh razredih z ogromno večino.

— **Zopet častna zadeva dr. Benkoviča.** V prepiru, ki je nastal med poslancema dr. Benkovičem in Marekhlom vsled Benkovičeve interpelacije v zadevi brežiške policije, je rekel Marekhl tudi, da ima dr. Benkovič „maslo na glavi“. Vsled tega izreka je dr. Benkovič prijel Marekhla ter zahteval od njega, da naj te besede opozove, in mu tudi grozil z zaušnico. Marekhl je nato poslal svoja zastopnika k dr. Benkoviču zahtevati zadoščenja. Dr. Benkovič je naprosil za zastopstvo poslanca Šukljeta in dr. Hočevarja.

— **Celjski okrajni zastop — v nemških rokah.** V ponedeljek so se vršile volitve v veleposestvu za celjski okrajni zastop, in izvoljeni so bili — Nemci. Ob začetku

volitve sta bili obe stranki enako močni, imeli ste vsaka po 40 glasov, in ker je pri volitvi komisije potom žrebanja odločil žreb za Nemce — izžrebana sta bila dva Nemca in eden Slovenec — je potem komisija zavrгла tri glasove: dr. Dečko, Praunseisovi dediči in občina Levec. Potemtakem so Nemci zmagali s 40 glasovi proti 37 slovenskim. Z nemško zmago v veleposestvu je zagotovljena Nemcem večina. Pred volitvijo so sicer Nemci predlagali kompromis, po katerem naj bi vsaka stranka dobila polovico zastopniških mest v veleposestvu, ali Slovenci niso hoteli sprejeti takega kompromisa, pač pa so predlagali, da naj dobi vsaka stranka polovico vseh mandatov okrajnega zastopa. V to zopet Nemci niso privolili. Seveda se bo vložil s slovenske strani protest proti zavrnitvi treh slovenskih glasov, a slovenska trga Žalec in Št. Jur bodeta z neudeležbo pri volitvah iz mestne in tržke skupine onemogočila konstitucijo zastopa, kakor so to storili pri zadnjih volitvah Nemci. Posle okrajnega zastopa bo torej do novih volitev vodil zopet vladni komisar. Nemcem so naklonili zmago trije odpadniki in sicer dva brata **Janiča**, celjski in žalski, in učitelj **Sadnik**. Vzorno so se držali slovenski kmetijski posestniki, ki niso hoteli niti kompromisa sprejeti. Pripomnimo naj še, da se je sedanjih volitev udeležil celjski opat **Ogradi**, ki je pri zadnjih volitvah s svojo neudeležbo zakrivil, da Slovenci niso dosegli popolne zmage in da je vsled nastalih zmešnjav prešlo vodstvo okrajnega zastopa v roke vladnega komisarja.

— **Italijanska socialna demokracija** je vrgla s svojega lica krinko mednarodnosti ter se pokazala v vsej svoji italijanski nacionalni zagrizenosti. V nedeljo je bilo namreč zborovanje stavkujočih socialnodemokratskih težakov, na katerem so socialnodemokratski vodje, med njimi drž. poslanec **Pagnini**, nesramno žalili slovenski narod in slovenski jezik. Naravnost podlo pa je, kar je rekel neki **Stenico**: „Trst je italijanski; vkljub temu smo mi (soc. dem.) dovoljevali tujcem, da so nosili zastavo sv. Cirila in Metoda po mestu, od sedaj naprej pa ne bomo več tega dopustili in bomo sami skrbeli za vzdrževanje laškega značaja Trsta!“ — Italijanski soc.-demokratski poslanec **Pittoni** se je zavzel za slovenske ljudske šole, njegov sodrug pa grozi Slovincem in jim ne pripozna domovinske pravice v Trstu, jih smatra za tujce. To je doslednost, res prav socialnodemokratska. Dobro je le to pri celi stvari, da so se socialni demokrati vendar enkrat pokazali v pravi luči — laške irredente, in slovensko delavstvo je sedaj tem bolj uverjeno, da pri takih ljudeh ni prostora zanje.

— **Stavka težakov v Trstu** pojema, delavci se vračajo k delu, ker uvidevajo, da je stavka brezuspešna in da jim more prinesiti kvečjemu le popolno izgubo zaslužka tudi v bodoče. Na socialnodemokratskem shodu se je sicer sklenilo vztrajati v stavki, če treba tudi šest mesecev, ali v zvezi temu sklepu bo stavka prenehala sama po sebi, ker se bodo delavci posamezno vrnili k delu. Organizacija delodajalcev je odklonila vsako posredovanje, tudi ono tržaškega župana, ter ne pristane prej na nikake dogovore s stavkujočimi težaki, dokler se ne vrnejo k delu. „Narodna delavska organizacija“ je imela v nedeljo sijajen shod, katerega se je udeležilo do 1500 oseb, skoraj samih delavcev-težakov, na katerem se je soglasno odobrilo stališče organizacije z ozirom na štrajk težakov. Socijalni demokrati so pred štrajkom prezirali „Narodno delavsko organizacijo“, torej tudi sedaj nimajo pravice zahtevati od nje podpore v štrajku, posebno pa še zato ne, ker so ho-

teli z uvedbo svojih legitimacijskih listov odvzeti delo slovenskim delavcem ter jih iziniti iz Trsta in na njihovo mesto spraviti delavce iz Italije. Na shodu se je sklenilo soglasno, da se dela naprej.

— **Umori izvoščkov v Trstu** so se zopet pomnožili za enega. Meseca julija je neznan zločinec ustrelil dva izvoščka, in še do danes mu niso mogli priti na sled. V nedeljo popoldne pa se je zgodil zopet enak zločin na cesti med Opčinami in Sežano. K izvoščku **Lovrencu Vidavu** na Opčinah je prišel neznan človek ter zahteval, da ga zapelje v Sežano. Vidav je vpregel in odpeljala sta se proti Sežani. Okrog četrta na šest je gredoč iz Sežane zaslišal neki Vidav, tudi z Opčin, dva strela in nato je videl teči nekega človeka od ceste proč. Kmalu nato je prišel do prevrjene kočije, poleg nje pa izvoščka **Vidava** na tleh vsega v krvi. Vrnil se je takoj v Sežano po orožnike in ti so konstatirali, da je bil izvošček ustreljen in sicer z enim strelom v sence, z drugim pa v tilnik. Žena izvoščkova in neka druga ženska, ki ste videle onega človeka, ki je naročil voz, ga opisujete ravno tako, kakor so opisale priče morilca meseca julija umorjenih izvoščkov. Nekateri sodijo, da so vsi ti umori čin blazneža, kateremu pa ni mogoče priti na sled.

Ustanovljeno 1842. Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela „Union“.

Delavnica: Igriške ulice 6 Ljubljana.

Prva domača dolejnjska žganjarna **Ivan Rakoše i. dr.**

Straža-Toplice

priporočila

Slivovko navadno K 1'— lit.	Tropinovec navad. K 1'— lit.
III. „ 1:10 „	III. „ 1:10 „
II. „ 1:30 „	II. „ 1:20 „
I. „ 1:50 „	I. „ 1:40 „
Drožnik III. „ 1:30 „	Brinjevec III. „ 1:40 „
II. „ 1:50 „	II. „ 1:80 „
I. „ 1:80 „	I. „ 2'— „

Vinsko žganje (konjak) od 8 do 8 K = 1/10 litra.

Specijaliteta „**Slovenec**“ narodna grenčica narodni liker od K 1:10 do K 1:20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1'— do K 1:60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1'— do K 2'— liter i. t. d., i. t. d.

Odpočila se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franco Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorec brezplačno!

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Cipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine. **Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.**

Svilnati in baržunasti trakovi. Posamenterija, porte in žnore, rezice, kre-pince in žnore za tapetnike. Krepl in flori za žalovanje. Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.

Šerpe iz svile, čipk in volne. Nogavice za dame, dekleta in otroke. Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka. Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. **Gumbi in različne igle.** Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje. **Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.** Pajčolani za neveste, mirtovi venci. **Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.** **Modrei in potrebščine za modree.** Glace-rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimske rokavice. **Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.** **Krtače za obleko, glavo in zobe.**

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute. **Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.** Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi. **Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.** **Kravate, gumbi za manšete.** Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice. **Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.** **Nahrbtniki, ovratniki, robei.** Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne! Razpošiljam po poštne povzetju za **12 K 50 vin.** **krasno, dobro in moderno opravo** katera obstoji iz sledečih predmetov: **Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ?** Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. **1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavice. Močna brisačka. Izvstne naramnice. 3 dobre žepne rute.** Vse v škattli lepo aranžirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj. 13

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovenskih tvrdkah!